© Руденко Л.А.
УДК:613.62:656.2(477.53)

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ПРОВІДНИКІВ ПАСАЖИРСЬКИХ ВАГОНІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ СТАНЦІЇ ПОЛТАВА СТГО «ПІВДЕННА ЗАЛІЗНИЦЯ»

Руденко Л.А.
ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Железнодорожный транспорт в Украине традиционно играет ключевую роль в обеспечении экономического потенциала страны. Перемещение подавляющего количества сырьевых ресурсов, топлива, потребительских товаров и пассажиров осуществляется ресурсами железнодорожного транспорта. Среди профессий подвижного состава пассажирского железнодорожного транспорта проводники составляют наиболее численную группу, но условия их труда и состояние здоровья остаются недостаточно изученными. Статья посвящена оценке показателей заболеваемости среди проводников пассажирских вагонов железнодорожного транспорта. В качестве объекта исследования выбраны проводники пассажирских вагонов станции Полтава СТХО «Південна залізниця». Общий уровень заболеваемости колеблется в пределах 677,7 -- 1021,9 на 1000 работающих. В структуре заболеваемости первое место занимают заболевания органов дыхания (48%), второе -- заболевания костной и мышечной системы (18%), трете -- травмы (10%).В распространённости заболеваний первенство принадлежит заболеваниям органов дыхания -- 349,0±21,0 (на 1000 работающих), на втором месте заболевания костно-мышечной системы -- 129,0±8,0 (на 1000 работающих), травмы составляют 70,0 ± 5,0 (на 1000 работающих). Полученные данные свидетельствуют о возможной связи заболеваемости с профессионально обусловленными факторами, это необходимо учитывать при разработке программ профилактики для проводников пассажирских вагонов.

Ключевые слова: заболеваемость, проводники железнодорожного транспорта.

Залізничний транспорт відіграє ключову роль в економічному потенціалі країни. Переміщення переважної більшості сировинних ресурсів, палива, споживчих товарів та пасажирів здійснюється ресурсами залізничного транспорту [2,4,5,6].

Якість та виробнича ефективність праці на залізниці залежить від стану та рівня здоров'я працівників. З більш ніж 2300 залізничних професій близько 30% відносяться до категорії несприятливих – пов'язаних з дією на організм 2-3 і більше виробничих чинників [1,2,4,7,8]. Тривала дія шкідливих чинників на організм робітників погіршує стан здоров'я та призводить до виникнення різноманітних захворювань, негативно впливає на виконання робітниками службових обов'язків, знижує безпеку руху поїздів [1,3,4,8,9,10]. Тому основна увага при вивченні умов праці та стану здоров'я працівників на залізничному транспорті приділялась професіям, що безпосередньо забезпечують безпеку руху, і, в першу чергу, членам локомотивних бригад [2,6,8].

Серед професій рухомого складу пасажирського залізничного транспорту провідники складають найбільш численну групу, але умови їх праці та стан здоров'я залишаються недостатньо вивченими [3,4,7,9,10].

Праця провідників потягів пасажирського залізничного сполучення постійно пов'язана з впливом на організм цілого ряду фізичних, хімічних, біологічних, психологічних та інших факторів: різкі зміни температурного режиму, шум та вібрація, запиленість, підвищений рівень мікробної забрудненості повітря та внутрішніх приміщень вагонів, порушення режиму сну та відпочинку, психофізіологічні та нервово-емоційні навантаження, тощо [5,6,7]. Дослідження, що направлені на виявлення закономірностей формування здоров'я провідників пасажирських вагонів в сучасних умовах під впливом виробничих факторів з метою наукового обґрунтування мало затратних та ефективних заходів по оздоровленню мають велике значення, так як тривалий вплив шкідливих факторів на організм працюючих погіршує стан здоров'я та призводить до виникнення різноманітних захворювань, що негативно впливає на виконання робітниками службових обов'язків [1,3,4,9].

За даними медичної ради Укрзалізниці (2009) працівники залізничного транспорту України найбільш часто хворіють на захворювання серцево-судинної системи та органів дихання. У структурі загальної захворюваності 21,26% припадає на захворювання серцево-судинні системи, 20,51% – на захворювання органів дихання. Головною причиною госпіталізації, інвалідності та смертності працівників залізничного транспорту є серцево-судинна патологія. Збільшилась кількість інсультів з 13,7 випадків на 10 тис. працюючого населення за 2008 рік до 16,13 за 2009 рік.

Дане дослідження направлено на вивчення захворюваності провідників пасажирських вагонів залізничного транспорту з метою розробки гігієнічних заходів щодо зниження даних показників.

У якості об'єкту дослідження були обрані провідники вагонів пасажирського сполучення станції Полтава СТГО «Південна Залізниця». Дослідження проводилося на базі ДЗ «Відділова клінічна лікарня ст. Полтава» СТГО «Південна залізниця» методом суцільної вибірки.

Методи дослідження: санітарно-гігієнічні, медико-статистичні.

Поширеність захворюваності серед провідників вагонів за 5 років (з 2005 р. по 2009 р.) коливається в межах 677,7–1021,0 при середньому значенні

726,0±65,0 на 1000 працюючих. Для порівняння захворюваність всіх працівників Полтавського відділення СТГО «Південна залізниця» становить 617,0 (на 1000 працюючих), а середній рівень захворюваності працівників залізничного транспорту по Україні становить 652,7 (на 1000 працюючих).

Аналіз екстенсивних показників захворюваності провідників пасажирських вагонів залізничного транспорту станції Полтава СТГО «Південна залізниця» вказує, що найбільшу питому вагу мають захворювання X класу згідно класифікації МКХ-10 (захворювання органів дихання) – 48%. На другому місці -- 18% знаходяться захворювання кістково-м'язової системи, на третьому – 10% травми. Питома вага захворювань шкіри – 5%, захворювань системи кровообігу – 4,4%, захворювань органів травлення – 4% , інфекційних захворювань – 3,5%, захворювань сечостатевої системи -- 3%.

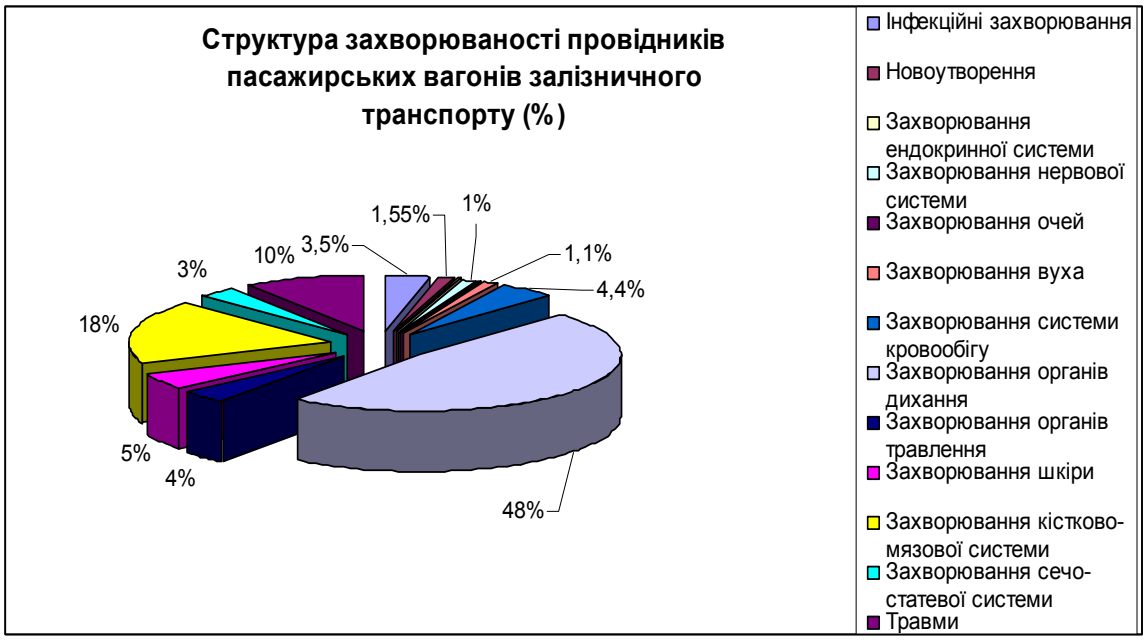

Рис. 1. Структура захворюваності провідників

В поширеності захворювань першість належить захворюванням органів дихання, що складає 349,0±21,0 (на 1000 працюючих), на другому місці захворювання кістково-м'язової системи -- 129,0±8,0 (на 1000 працюючих), травми складають 70,0 ± 5,0 (на 1000 працюючих).

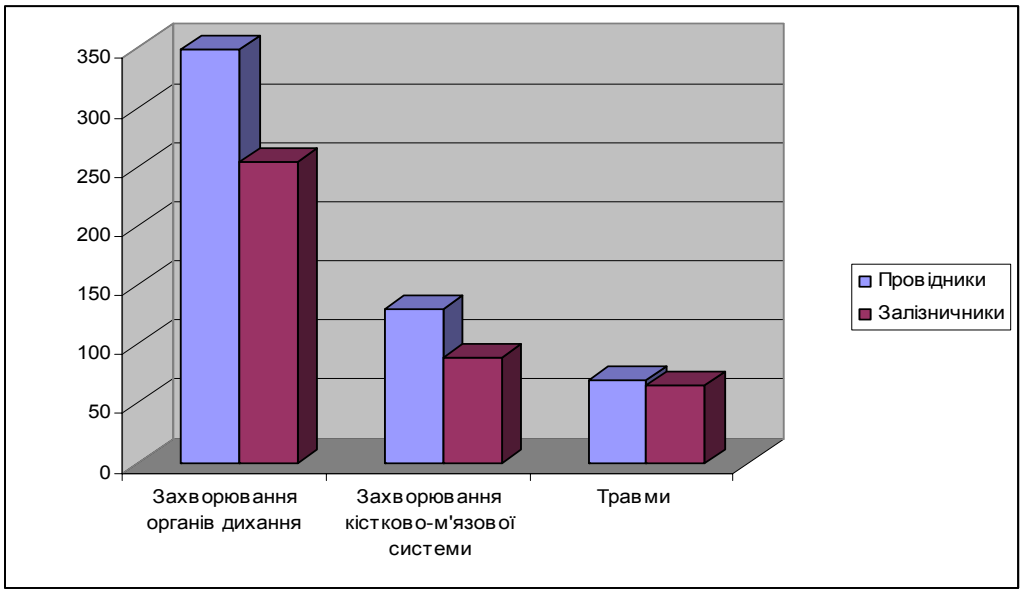

Мал. 2. Розповсюдженість найбільш поширених класів захворювань (на 1000 працюючих)

Високий рівень захворювань органів дихання в значній мірі обумовлений специфікою праці провідників (робота в умовах різкої зміни температурного режиму, протяги, постійний контакт з великою кількістю пасажирів). Ці та інші фактори також обумовлюють високий рівень поширеності захворювань кістково-м'язової системи. Викликають занепокоєння стабільно високі показники травматизму, які займають третє мі-

сце в поширеності захворювань, слід відмітити що близько 90% травм припадає на побутові.

Таким чином, високі показники захворюваності провідників пасажирських вагонів залізничного транспорту ймовірно обумовлені впливом професійних факторів, що необхідно враховувати при складанні галузевої програми профілактики захворювань серед провідників пасажирських вагонів.

Література

1. Беляева И.В. Состояние здоровья работников железнодорожного транспорта/ И.В.Беляева, О.В. Долгушева, В.А. Нифантов, А.В. Наумкин // Современные аспекты промышленного здравоохранения: материалы научно-практической конференции. - Пермь, 2005. – С. 20-23.
2. Боярчук И.Ф. Руководство по железнодорожной медицине / И.Ф. Боярчук, В.С. Викторов, Д.М. Демина/. –Т.2. – Москва, 1991. – 248-259 с.
3. Долгушева О.В. Изучение общей структуры заболеваемости проводников пассажирских вагонов/ О.В.Долгушева, А.В. Наумкин // Материалы юбилейной научной сессии ПГМА. – Пермь, 2006. – том II. – С. 313-314.
4. Долгушева О.В. Гигиеническая и клиническая оценка состояния здоровья проводников железнодорожного транспорта: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. мед. наук: спец. 14.00.07 «Гигиена», 14.00.05 «Внутренние болезни» / О.В. Долгушева. – Перм, 2009. – 20 с.
5. Капцов В.А. Железнодорожная гигиена /Гигиена и санитария. – 2000.- №2.-С. 6-9.
6. Капцов В.А., М.Ф. Вильк. Современные научные проблемы железнодорожной гигиены / В.А. Капцов, М.Ф. Вильк// Медицина труда и промышленная экология.- Москва, 2008.-№ 12.- С. 27-34.
7. Погорельчук Ю.С. Внутрішнє середовище пасажирського вагону і захворюваність провідників залізничного транспорту /Ю.С. Погорельчук, В.Я. Уманський, В.Г. Цуркан/ - Київ, 2008. -40с.
8. Семикоз Е.А. Морфофункциональные показатели здоровья железнодорожников в условиях современного Донбасса /Здоров'я населення: тенденції та прогнози. – 2008. - № 1(5). - 33-35 с.
9. Ухабов В.М. Гигиеническая оценка условий труда и состояния здоровья проводников пассажирских вагонов/ В.М. Ухабов, Н.Н. Малютина, О.В. Долгушева // Материалы научной сессии ПГМА. – Пермь, 2009. – С. 231-233.
10. Цуркан В.Г. Стан вивчення умов праці провідників / Актуальные проблемы транспортной медицины.- 2009. -№9. 61-67 с.

Summary

ESTIMATION OF DISEASE INCIDENCE INDICES AMONG COACHES' CONDUCTORS OF POLTAVA STATION RAILWAY TRANSPORT BELONGING TO ECONOMIC ASSOCIATION "SOUTH RAILWAY".

L.A. Rudenko

Key words: disease incidence, conductors of railway transport.

Railway transport in Ukraine is the key part for providing with economic potential of the state. The movement of majority of feed resources, fuel, consumer goods and passengers is performed by the resources of railway transport. The conductors are the most numerous group among the represents of professions for movable train of passengers' railway transport but their conditions of work and the health state are insufficiently investigated.

The article is devoted to the estimation of disease incidence indices among coaches' conductors of railway transport. The coaches' conductors of Poltava station railway transport belonging to economic association "South Railway" are the subjects for our investigations.

The general level of disease incidence ranges from 677.7 to 1021.9 for 1000 workers. In the structure of disease incidence the diseases of respiratory organs (48%) keep the first position, the diseases of skeletal and muscular system (18%) keep the second place, and the traumas (10%) keep the third position. According to the prevalence of diseases the first place belongs to the diseases of respiratory organs (349.0±21.0 for 1000 workers), the second place belongs to the diseases of skeletal and muscular system (129.0±8.0 for 1000 workers), and the traumas averages 70.0±5.0 (for 1000 workers).

Received data demonstrate the possible relation of disease incidence with professional conditional factors, which must be taken into account at elaboration of preventive programms for coaches' conductors.

Ministry of Public Health of Ukraine

Higher State Educational Establishment of Ukraine "Ukrainian Medical Stomatological Academy", Poltava

Матеріал надійшов до редакції 3.09.2010 р.